

Gruzja: Ostatnia szansa na powstrzymanie represji wobec społeczeństwa obywatelskiego w rosyjskim stylu

Międzynarodowe organizacje praw człowieka, grupy społeczeństwa obywatelskiego i obserwatorzy wyborów wzywają europejskich i krajowych przywódców do niezwłocznego zajęcia się próbą rozprawienia się gruzińskiego rządu ze społeczeństwem obywatelskim, gdy kraj zbliża się do październikowych wyborów parlamentarnych.

Od 15 kwietnia Gruzini protestują przeciwko proponowanej ustawie o przejrzystości wpływów zagranicznych, która jest uderzająco podobna do rosyjskiej ustawy o agentach zagranicznych. Ustawa ta grozi wyposażeniem rządu w narzędzia do tłumienia społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów, wykołując Gruzję z demokratycznej drogi do integracji z UE.

Pilne i zdecydowane międzynarodowe wsparcie polityczne dla gruzińskiego społeczeństwa obywatelskiego ma kluczowe znaczenie dla obrony gruzińskiej demokracji przed autorytaryzmem w stylu rosyjskim.

Ustawa "Transparency of Foreign Influence" wymagałaby od organizacji otrzymujących ponad 20% finansowania z zagranicy zarejestrowania się jako agenci wpływów zagranicznych. Niezastosowanie się do tego wymogu skutkowałoby przymusową rejestracją i dochodzeniem prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości Gruzji. Przyjmując tę ustawę przed wyborami 26 października, partia rządząca w Gruzji zyskałaby znaczący środek do znacznego ograniczenia nadzoru obywateli nad procesem wyborczym, czego nigdy wcześniej nie widziano w takim stopniu.

Inspirowana przez Rosję ustawa o "zagranicznych wpływach" jest narzędziem do rozprawienia się ze społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi mediami.

Podobne przepisy dotyczące "zagranicznych agentów" zostały wprowadzone w Rosji w 2012 roku. Coraz bardziej represyjne poprawki do ustawy doprowadziły do całkowitego unicestwienia niezależnych mediów i działalności społeczeństwa obywatelskiego w Rosji. Niezależna organizacja monitorująca wybory Golos była jedną z pierwszych uznanych za "zagranicznego agenta". Obecnie niezależna obywatelska obserwacja wyborów w Rosji jest całkowicie zabroniona. W 2022 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, że rosyjska "zagraniczna agentura" jest całkowicie zakazana. prawo dotyczące agentów naruszało Europejską Konwencję Praw Człowieka.¹

Gruzińskie władze uciekają się do przemocy wobec pokojowych demonstrantów

2 maja gruzińska policja użyła przemocy wobec pokojowych demonstrantów, używając gazu łzawiącego, gumowych kul i armatek wodnych, zatrzymując dziesiątki osób. Bezprecedensowe użycie przemocy przez gruzińskie władze w celu stłumienia pokojowych protestów przeciwko ustawie podkreśla krytyczną potrzebę wsparcia narodu gruzińskiego przez społeczność międzynarodową.

Zalecenia

1. Szefowie państw i rządów UE powinni uznać pilność tej sprawy, ponieważ po przyjęciu przepisów pogorszenie sytuacji społeczeństwa obywatelskiego i uczciwości wyborczej może znacznie przyspieszyć.
2. UE powinna wezwać gruziński rząd do zbadania ostatnich przypadków nacisków i nękania obserwatorów wyborów obywatelskich i obrońców praw człowieka w

tym kraju.

¹ [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-217751%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-217751%22]})

3. Państwa członkowskie UE i ich przedstawiciele w Gruzji powinni okazać solidarność z Gruzinami, którzy wyszli na ulice w obronie swoich demokratycznych praw i europejskiej przyszłości.
4. Wraz z przewodniczącymi Rady Europejskiej i Komisji Europejskiej, a także wysoką przedstawiciel/wiceprzewodniczącą, społeczność dyplomatyczna w Gruzji powinna być obecna na ulicach Gruzji w geście solidarności z narodem gruzińskim.

W przypadku, gdyby gruziński rząd przyjął represyjne prawo, proponujemy następujące pięć zaleceń do rozważenia przez instytucje europejskie:

1. Komisja Europejska powinna wstrzymać proces integracji Gruzji z UE, który wymaga od rządu w Tbilisi spełnienia dziewięciu kroków określonych przez Komisję Europejską, w tym zapewnienia wolnego, uczciwego i konkurencyjnego procesu wyborczego.²
2. Komisja Europejska powinna postępować zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z 25 kwietnia 2024 r.³ i wprowadzić środki ograniczające, takie jak zakaz podróżowania i zamrożenie aktywów gruzińskiego oligarchy Bidziny Iwaniszwilego za jego rolę w pogorszeniu procesu politycznego w Gruzji, a także sankcje wobec osób odpowiedzialnych za brutalne stłumienie pokojowych protestów.
3. Komisja Europejska powinna zawiesić wsparcie budżetowe dla Gruzji i finansowanie projektów rządowych;
4. Instytucje europejskie powinny zwiększyć wsparcie finansowe i zbadać alternatywne sposoby wspierania gruzińskiego społeczeństwa obywatelskiego i ruchów demokratycznych, w tym poprzez Europejski Fundusz na rzecz Demokracji.
5. UE i jej państwa członkowskie powinny wspierać zakrojone na szeroką skalę i długoterminowe działania w zakresie obserwacji wyborów, zarówno za pośrednictwem instytucji międzynarodowych, takich jak OBWE/ODIHR, jak i obserwatorów krajowych w okresie poprzedzającym październikowe wybory parlamentarne.

Kontekst:

Na początku 2023 r. większość parlamentarna ogłosiła projekt ustawy o "przejrzystości wpływów zagranicznych". Rząd ostatecznie porzucił ustawę w odpowiedzi na protesty społeczne, ale ponownie wprowadził podobną wersję ustawy w kwietniu 2024 roku.⁴ Pomimo obietnic zakończenia swoich planów, rządząca frakcja Gruzji Marzenie ponownie wprowadziła ustawę o "Przejrzystości wpływów zagranicznych" i przyjęła ją w pierwszym czytaniu 17 kwietnia 2024 r., a trzecie i ostatnie czytanie ma się odbyć 17 maja 2024 r.⁵

² https://www.eeas.europa.eu/delegations/georgia/2023-communication-eu-enlargement-policy-extract-about-georgia_en

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0381_EN.html

⁴ <https://www.reuters.com/world/europe/georgias-parliament-drops-foreign-agents-bill-2023-03-10/>

⁵ <https://tepsa.eu/analysis/what-can-the-eu-do-about-the-georgian-governments-drift-towards-russia/>